

Promo - LEX

promovarea democrației și a drepturilor omului

coalitia 2009

coalitia civică pentru alegeri libere și corecte

COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE

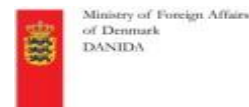
ASOCIAȚIA PROMO-LEX

RAPORT nr.3

Monitorizarea alegerilor locale generale din 5 iunie 2011

Perioada de monitorizare: 5 iunie – 16 iunie 2011

Publicat la 17 iunie 2011

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Efortul este co-finanțat de Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

**Raportul nr.3 de monitorizare a alegerilor locale generale din
5 iunie 2011**

CUPRINS:

I. REZUMAT

II. EFORTUL DE MONITORIZARE PROMO-LEX

III. CONSTATĂRI

- A. Administrația publică**
- B. Administrația electorală**
- C. Listele electorale**
- D. Concurenții electorali**
- E. Mass-media locală/regională**

IV. RECOMANDĂRI

I. REZUMAT

Prezentul raport cuprinde perioada 5 iunie - 16 iunie 2011, descrie contextul electoral și reflectă principalele evoluții în campania electorală, prestația concurenților electorali și a autorităților publice locale și electorale, încadrate în cadrul normativ și limitele prescrise de timp.

În perioada raportată, efortul de monitorizare a constatat că administrația a respectat în mare parte prevederile legislației electorale privind validarea alegerilor, chiar dacă observatorii au raportat și excepții legate de erori tehnice în cel puțin două secții de votare. APL a manifestat comportament preponderent echilibrat și a tins să creeze condiții egale pentru toți concurenții electorali. Totuși, observatorii Promo-LEX au raportat și cazuri de folosire a funcției publice în scopuri de campanie electorală.

Efortul de monitorizare Promo-LEX salută neutralitatea membrilor organelor electorale și o prestare conștientă a atribuțiilor funcționale, precum și schimbarea acelor membri a căror incompatibilitate s-a constatat în ziua scrutinului. Cu toate acestea, au fost raportate cazuri izolate de refuz în eliberarea proceselor verbale către observatori. Au fost raportate cazuri de interpretări neuniforme și cunoaștere superficială a normelor legale ce țin de transmiterea documentelor electorale, organizarea activității organelor electorale în perioada turului doi de scrutin, perfectarea listelor electorale pentru turul doi de scrutin. Continuă să fie alarmantă situația privind modificarea componenței organelor electorale sub aspect de instruire calitativă a membrilor noi. Unii membri ai organelor electorale au rămas dezamăgiți de onorariul încasat pentru serviciul prestat.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat o campanie electorală dinamică. În același timp, continuă să îngrijoreze cazurile izolate de aplicare a violenței și intimidărilor (*cel puțin 7 cazuri raportate*), precum și a numărului de cazuri de utilizare a resurselor administrative (*cel puțin 4 cazuri raportate*) și a cadourilor în context electoral (*cel puțin 11 cazuri raportate*). O îngrijorare deosebită prezintă utilizarea în cel puțin șase cazuri a discursului provocator și de ură în adresa contracandidaților, fapt care poate provoca sentimente similare la simpatizanți.

În context, Promo-LEX invită concurenții electorali să fie mai activi în ce privește depunerea contestațiilor referitoare la orice abatere de la normele electorale și asigurarea acestora cu probe corespunzătoare, în acest sens fiind constatate respingerea a cel puțin 25 cereri din cel puțin 56 depuse și urmărite de observatori.

Efortul de monitorizare Promo-LEX menționează implicarea continuă și activă a presei locale și regionale în reflectarea campaniei electorale. În special rolul mass-media poate fi remarcat la prezentarea activității administrației electorale, a informațiilor despre concurenți și educație civică privind turul doi de scrutin.

Efortul de monitorizare Promo-LEX reamintește că nu este un organ de anchetă și nu are drept scop probarea constatărilor observate. Sursa exclusivă de elaborare a rapoartelor publice a efortului de monitorizare au servit cele circa 400 de rapoarte standardizate prezentate de către observatori. Rapoartele date au fost întocmite în baza observării directe, întâlnirilor cu interlocutorii și consultarea documentelor oficiale. Acestea sunt remise de către observatori pentru analiză imediat după constatarea evenimentelor cu caracter electoral. Observatorii implicați în procesul de monitorizare au semnat înainte de începerea activității un cod de conduită al observatorului național Promo-LEX. Principalele obligații morale incluse în Cod sunt buna-credință, non partizanatul politic și operativitatea. Codul este disponibil pe pagina web a Asociației – www.promolex.md.

II. EFORTUL DE MONITORIZARE PROMO-LEX

Monitorizarea alegerilor locale generale, preconizate pentru 5 (19) iunie 2011, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte „Coaliția 2009”. „Coaliția 2009” este o uniune benevolă de organizații non-guvernamentale, care implementează proiecte de îmbunătățire a procesului electoral și sporire a

încrederii cetățenilor în acest proces. Programele de monitorizare a alegerilor locale generale în cadrul „Coaliției 2009” sunt implementate atât de Promo-LEX, cât și de alte organizații care fac parte din aceasta.

Activitatea Efortului de monitorizare Promo-LEX este coordonată de către 18 observatori grupați în echipele centrale de Rețea, Analiză, Logistică, Comunicare și Management General. Echipele centrale își desfășoară activitatea din data anunțării alegerilor locale generale până la elaborarea raportului final de observare a alegerilor, incluzând astfel constatări ale perioadei preelectorale și post electorale, după caz.

Efortul de monitorizare Promo-LEX cuprinde 40 observatori pe termen lung care vor monitoriza procesul electoral în toate circumscripțiile electorale de nivelul II, din Republica Moldova în perioada 18 aprilie – 25 iunie 2011. Toți observatorii vor raporta constatările într-o formă standardizată, în baza observării directe, întâlnirilor cu interlocutori și consultarea documentelor oficiale.

În ziua alegerilor la 19 iunie 2011, Promo-LEX va trimite circa 370 observatori pe termen scurt în secții de votare deschise pe teritoriul Republicii Moldova, precum și echipe mobile de observatori. Observatorii statici vor monitoriza procesul electoral în toate secțiile de votare (300) deschise în circumscripția electorală nr.1 Chișinău. În restul teritoriului Efortul de monitorizare va disloca echipe mobile, câte cel puțin una în fiecare circumscripție electorală, în așa fel încât să viziteze maxim posibil secțiile de votare unde se va organiza turul II de scrutin sau alegeri noi.

În ziua alegerilor în circumscripția municipală Chișinău, Efortul de monitorizare Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor (PVT) pentru funcția de Primar General al mun. Chișinău.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Efortul este co-finanțat de Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

III. CONSTATĂRI

A. Administrația publică

Observatorii au constatat că administrația publică a respectat în mare parte prevederile legislației electorale privind validarea alegerilor, chiar dacă observatorii au raportat și excepții legate de erori tehnice în cel puțin două secții de votare. APL a manifestat comportament preponderent echilibrat și a tins să creeze condiții egale pentru toți concurenții electorali. Totuși, observatorii Promo-LEX au raportat și cazuri de folosire a funcției publice în scopuri de campanie electorală.

Confirmarea legalității alegerilor și validarea mandatelor aleșilor

Conform art.135 al.2 și al.3 Cod Electoral, instanța judecătorească, în termen de 10 zile de la data recepționării rapoartelor CER, decide privind legalitatea alegerilor din fiecare circumscripție electorală, concomitent având loc validarea mandatelor de consilier și de primar.

În unele circumscripții electorale, judecătoriile nu au validat deloc rezultatele alegerilor (r-nul Orhei), sau le-au validat doar parțial. Bunăoară, în r-nul Comrat, rezultatele alegerilor au fost validate doar în localitățile Svetloe și Avdarma, iar în r-nul Dondușeni, alegerile au fost validate doar în localitățile Teleșeuca și Corbul. În unele cazuri, instanța a declarat alegerile nule, cum ar fi s. Logănești din r-nul Hâncești.

Exercitarea împuternicitor în lipsa mandatului

Conform art.5 al.1 al Legii cu privire la statutul alesului local, nr.768 din 02.02.2000, mandatul primarului începe efectiv din momentul validării și durează până la data expirării mandatului.

Observatorii Promo-LEX au constatat o abatere de la prezenta normă în or. Florești și s. Carbolia, r-nul Vulcănești, în care primarii noi aleși au intrat în funcțiune înainte ca instanța să se pronunțe asupra validării alegerilor. La fel, câștigătorul scrutinului din com. Pleșeni, r-nul Cantemir, a început să utilizeze automobilul de serviciu al primăriei, înainte ca rezultatele alegerilor din această localitate să fi fost validate.

Potrivit art.15 al. 2 al Legii cu privire la administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006, consiliul local își exercită mandatul de la data declarării ca legal constituit până la data constituirii legale a consiliului nou-ales.

Cu încălcarea prezentei legi, pe 10 iunie, membrii PCRМ aleși în consiliul municipal Chișinău, deși mandatul lor nu a fost deocamdată validat, s-au întrunit în ședință în sediul Consiliului Municipal Chișinău.

Utilizarea resurselor administrative

Conform art.47 al. 6 Cod Electoral, candidații nu pot folosi mijloacele și bunurile publice (resursele administrative) în campaniile electorale.

Contrar acestei prevederi, pe 15 iunie, mai mulți funcționari din cadrul Consiliului raional Dondușeni au folosit automobilul de serviciu pentru a desfășura agitație electorală în favoarea candidatului PCRМ la funcția de primar al s. Arionești, Vladimir Rusu. În mod similar, președintele r-nului Ștefan Vodă, Valeriu Beril a pus la dispoziție transport de serviciu pentru campaniile candidaților PL la funcții de primar din localitățile Ștefănești, Răscăieți, și Popeasca.

Prelungirea vizelor de reședință a studenților

Potrivit art.39 al. 8 Cod Electoral, alegătorul care deține atât viză de domiciliu cât și viză de reședință, votează la SV conform vizei de reședință.

Observatorii Promo-LEX au constat ca în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, șefii de grupă au colectat buletinele de identitate ale studenților în vederea prelungirii vizei de reședință în Chișinău a acestora până la data 1 iulie.

Limitarea accesului observatorilor la informație

Secțiunile de pașapoarte Chișinău, Criuleni și Rezina au refuzat să ofere informație observatorilor Promo-LEX referitor la numărul de solicitări pentru obținerea formei F9 și numărul formelor F9 eliberate în ultima săptămână. Aceiași informație a fost pusă la dispoziția observatorilor în r-nele Anenii Noi, Dondușeni, Drochia, Hâncești, Ialoveni, Leova, Ocnița, Sângerei și UTAG.

B. Administrația electorală

Observatorii salută neutralitatea membrilor organelor electorale și o prestare conștientă a atribuțiilor funcționale, precum și schimbarea acelor membri a căror incompatibilitate s-a constatat în ziua scrutinului. Cu toate acestea, nu pot fi trecute cu vederea cazurile, chiar dacă izolate, de refuz în eliberarea proceselor verbale către observatori. S-au raportat cazuri de interpretări neuniforme și cunoaștere superficială a normelor legale ce țin de transmiterea documentelor electorale, organizarea activității organelor electorale în perioada turului doi de scrutin, perfectarea listelor electorale pentru turul doi de scrutin.

Continuă să fie alarmantă situația privind modificarea componenței organelor electorale sub aspect de instruire calitativă a membrilor noi. Mai mulți membri ai organelor electorale au rămas dezamăgiți de onorariul încasat pentru serviciul prestat.

Erori de completare ale proceselor verbale de numărare a voturilor

În urma prelucrării celor 298 de procese verbale pentru funcția de primar al municipiul Chișinău la care au avut acces observatorii, operatorii Promo-LEX au constatat abateri de la controalele logice, conform formulelor de verificare stabilite de CEC, în cel puțin 51 cazuri. Cu toate acestea, nu este stabilită o modalitate transparentă de corectare a erorilor din procesele verbale, decât în instanța de judecată sau în urma renumărării.

Transmiterea proceselor verbale de totalizare

Conform art.58 al.6 Cod Electoral, fiecare BESV este obligat să prezinte către CER procesul verbal de totalizare a rezultatelor alegerilor cât de curând posibil, dar nu mai târziu de 18 ore după închiderea SV. La fel, art.59 al.4 Cod Electoral, obligă CER să prezinte către CEC procesul verbal de totalizare a rezultatelor alegerilor în termen de 48 ore de la închiderea SV.

În cel puțin 5 circumscripții electorale (Basarabeasca, Chișinău, Cimișlia, Hâncești, Ștefan Vodă), în cadrul mai multor CER I observatorii au constatat comiterea de greșeli și abateri la întocmirea proceselor verbale de totalizare a alegerilor. Aceste greșeli se refereau de cele mai dese ori la erori în formulele de calcul și lipsa semnăturilor tuturor membrilor CER pe procesele verbale. Din cauza acestor incorectitudini, în cel puțin 3 CER II (Basarabeasca, Cimișlia, Hâncești) documentelor electorale au fost returnate către mai multe CER I.

În cel puțin 3 circumscripții electorale (Cimișlia, Hâncești, Ștefan Vodă), în cadrul mai multor BESV, au fost raportate cazuri de transmitere cu întârziere de 1-4 ore a documentelor electorale către CER. La fel, observatorii Promo-LEX au constatat că CER II Cimișlia a transmis procesul verbal de totalizare a alegerilor cu întârziere de 11 ore către CEC, fapt cauzat de imposibilitatea semnării documentului de către toți membrii CER.

În cadrul circumscripției electorale Hâncești au fost raportate cazuri de nesigilare a sacilor cu documentele electorale, transmitere a ștampilelor împreună cu buletinele de vot către Judecătoria și nu spre CER II, contrar prescripțiilor legale.

Transmiterea documentelor electorale către judecătorii

Conform art.135 al.1 și al.2 Cod Electoral, CER I și II prezintă judecătoriilor de sector sau celor municipale procesele verbale privind rezultatele alegerilor, care ulterior, în termen de 10 zile, se pronunță asupra legalității alegerilor în fiecare circumscripție electorală.

O abatere de la normă a fost constatată în or. Drochia, unde transmiterea documentelor electorale s-a efectuat fără o coordonare cu reprezentanții judecătoriei și fără ca poliția să fi asigurat paza sacilor cu documente electorale.

Pierderea materialelor electorale

Observatorii Promo-LEX au fost sesizați în privința a două cazuri de pierdere a documentelor electorale. Astfel, la circumscripția electorală Edineț a fost constatată pierderea sacului cu materiale electorale într-o secție de votare din s. Brătușeni. Poliția cercetează cazul.

Un caz similar a fost înregistrat la Judecătoria Drochia, unde a fost constatată lipsa unui document electoral al BESV din s. Maramonovca. Copia scanată însă a acestui document a fost găsită în computerul judecătorului, iar originalul era lipsă. Poliția cercetează cazul.

Neaplicarea ștampilei retras pe buletinele de vot

Conform art.46 al.7 Cod Electoral, în cazul în care concurentul electoral își retrage candidatura după ce buletinele de vot au fost tipărite, în buletin, în dreptul acestuia, BESV trebuie să aplice ștampila cu mențiunea "Retras".

În cadrul BESV 44 din s. Logănești, r-nul Hâncești, observatorii Promo-LEX au constatat neaplicarea pe buletinele de vot a ștampilei "Retras" pentru Sîrbu Tudor, candidat independent la funcția de consilier local. În cele din urmă candidatul retras a acumulat 120 de voturi.

Refuzul CER de a elibera procesele-verbale

Conform art.58 al.4 Cod Electoral, un exemplar al procesului verbal privind totalizarea rezultatelor votării, în mod obligatoriu, se înmânează observatorilor.

Observatorii Promo-LEX au întâmpinat obstacole în primirea proceselor verbale de totalizare a alegerilor la CER II din r-nele Cahul, Cantemir, Căușeni și Glodeni. Motivele invocate ale refuzului erau că procesele verbale erau transmise la CEC sau necesitatea de a asigura siguranța acestora.

Primirea cererilor de votare cu urna mobilă

Conform p.3 al Instrucțiunii cu privire la procedura de votare cu urna mobilă, aprobată prin hotărârea CEC nr. 3391, din 30 iulie 2010, cererile privind votarea la locul aflării se depun la BESV.

Cu încălcarea acestei prevederi, în r-nul Glodeni, cererile de la alegători pentru votare la locul aflării erau recepționate de toate CER I.

Activitatea necorespunzătoare a organelor electorale

Observatorii au raportat multiple cazuri de neprezență a membrilor CER I și II la locul de muncă în timpul orelor de serviciu. La fel, au fost constatate cazuri în care BESV erau închise.

Observatorii Promo-LEX au raportat cazuri de neprezență a membrilor CER II la locul de muncă în r-nele Cahul, Cantemir, Rezina și Ștefan Vodă.

În satele Ciobalaccia, Cârpești și Tartaul din r-nul Cantemir, membrii CER I activau în incinta primăriei, și nu la sediul BESV. Neprezența membrilor CER I s-a constatat în 6 CER, în r-nele Basarabeasca (1 caz) și Cantemir (5 cazuri).

Neprezența membrilor BESV a fost constată în localitățile Busăuca, Cogâlniceni, Lipcenii, Sârcova, Tăhnăuți, Minceni și Pripiceni, r-nul Rezina.

Necorespunderi în activitatea membrilor BESV au fost constatate în 13 BESV, în r-nele Cahul (10 cazuri), Ștefan Vodă (2 cazuri) și Taraclia (1 caz).

Instruirea insuficientă a membrilor BESV

În localitățile Cârpești, Ciobalaccia, Șamalia, Toceni și Tartaul, r-nul Cantemir, activitatea BESV a fost paralizată din cauza necunoașterii procedurii de desfășurare a turului II de scrutin.

Modificarea componenței CER și BESV

Observatorii Promo-LEX au raportat cazuri de modificare a componenței CER și/sau BESV în circumscripțiile electorale din mun. Chișinău (cel puțin 4 BESV) și r-nele Drochia, Edineț (1 caz), Hâncești, Soroca.

Refuzul membrilor BESV să activeze pentru turul doi

În r-nul Florești, membrii unui BESV s-au declarat nemulțumiți de nivelul de salarizare în cadrul organului electoral, astfel refuzând să activeze în turul doi.

Hotărâri CEC

La 14 iunie 2011, CEC a emis Hotărârea nr.294 cu privire la organizarea procesului de votare pentru turul doi de scrutin și votării repetate din 19 iunie 2011. Prin această hotărâre obligatorie toate BESV au fost obligate să înlăture draperiile de la intrarea în cabinetele de vot și să amplaseze cabinetele astfel încât alegătorilor să le fie asigurată posibilitatea de a-și exprima voința în mod secret. Cu regret, hotărârea respectivă nu a prevăzut modalitatea de informare a alegătorilor privind modificarea unor aspecte procedural-tehnice ale procesului de votare și a fost operată în imediata apropiere de ziua votării.

C. Listele electorale

Modificări în listele electorale

Pentru toate circumscripțiile electorale, listele electorale rămân aceleași ca și la primul tur de scrutin. Totuși, în CER II din r-nele Cahul, Dondușeni, Edineț, Strășeni, Taraclia, Ungheni și Vulcănești, listele electorale au fost modificate prin includerea persoanelor înscrise în listele suplimentare. În mun. Chișinău listele electorale au fost completate cu cetățeni care în perioada de până la 19 iunie 2011 ating vârsta de 18 ani.

D. Concurenții electorali

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat o campanie electorală dinamică. În același timp, continuă să îngrijoreze cazurile izolate de aplicare a violenței și intimidărilor (*cel puțin 7 cazuri raportate*), precum și a numărului de cazuri de utilizare a resurselor administrative (*cel puțin 4 cazuri raportate*) și a cadourilor în context electoral (*cel puțin 11 cazuri raportate*).

În context, Promo-LEX invită concurenții electorali să fie mai activi în ce privește depunerea contestațiilor referitoare la orice abatere de la normele electorale și asigurarea acestora cu probe corespunzătoare, în acest sens fiind relevante constatările privind respingerea a cel puțin 25 cereri din cel puțin 56 depuse și urmărite de observatori.

Renunțare

Conform art.60 al.2¹ Cod Electoral, în cazul dezacordului cu rezultatele preliminare ale votării, până la confirmarea rezultatelor de către instanțele abilitate, concurenții electorali pot solicita acestor instanțe să dispună renunțarea voturilor. Renunțarea poate fi dispusă de instanța împuternicită să valideze rezultatelor alegerilor pentru motive întemeiate, ce afectează rezultatele votării și distribuirea mandatelor și va avea loc în cel mult 7 zile calendaristice de la data adoptării hotărârii privind renunțarea voturilor.

Misiunea Promo-LEX a constatat utilizarea pe larg de către concurenții electorali a dreptului de a cere renunțarea voturilor. În 25 de circumscripții electorale au fost înregistrate 56 cereri de renunțare a voturilor. Dintre acestea, cel puțin 30 cereri au vizat funcția de primar și 26 funcția de consilier local. Din totalul cererilor depuse, instanțele judecătorești au admis 24, au respins 25, iar în 7 cazuri cererile continuă să se afle în proces de examinare.

Câte o cerere de renunțare a voturilor au fost depuse în 10 circumscripții electorale de nivel doi. Cele mai multe cereri au fost depuse în r-nele Anenii Noi, Cahul (ambele câte 6 cereri) și Florești (câte 5 cereri).

Coalizare împotriva unui concurent electoral

Observatorii au raportat cazuri de anunțare publică a susținerii pentru candidați ce au continuat lupta electorală din partea concurenților ce nu au acces în turul II în respectivele localități. Din cele 8 astfel cazuri înregistrate în 6 circumscripții electorale, 5 cazuri au fost în defavoarea candidaților din partea concurentului electoral PCRM și câte unul în defavoarea candidaților din partea concurenților electorali PDM și PL.

Întâlniri cu alegătorii

Observatorii Promo-LEX au raportat un număr scăzut de întâlniri cu alegătorii, desfășurate de candidații rămași în cursă. O campanie electorală mai dinamică în acest sens au desfășurat concurenții electorali din partea partidelor parlamentare. Astfel, PCRM a desfășurat întâlniri cu alegătorii în cel puțin 11 localități din 10 circumscripții electorale, PDM în cel puțin 29 localități din 15 circumscripții electorale, PL în cel puțin 5 localități din 4 circumscripții electorale și PLDM în cel puțin 24 localități din 13 circumscripții electorale.

Observatorii au raportat cazuri în care și candidații din partea partidelor extraparlamentare au desfășurat întâlniri cu alegătorii (PP „Pentru Neam și Țară”, PPCD și PRM în câte o localitate), dar și candidații independenți – Grigore Repeșciuc în or. Căușeni, Gheorghe Răileanu în or. Cimișlia și Petru Ceban în s. Cișmichioi, r-ul Vulcănești.

Concerte și discoteci electorale

Conform art.38 Cod Electoral, concurentul electoral deschide la bancă un cont cu mențiunea "Fond electoral", virând în el mijloace financiare proprii, sume bănești primite de la persoane fizice și persoane juridice din țară. Virarea acestor sume în contul concurentului electoral poate fi efectuată numai cu acordul prealabil al acestuia. Concurenții electorali prezintă o dată la două săptămâni organelor electorale respective rapoarte financiare, care trebuie să conțină informații referitoare la venituri și cheltuieli conform destinației.

Concurenții electorali au continuat practicile de acompaniere a întrunirilor electorale cu diverse activități concertistice. Astfel, PCRМ a organizat cel puțin 2 concerte în mun. Chișinău și or. Ștefan Vodă, PDM cel puțin 7 concerte electorale în satele Bărboieni și Bălăurești, r-nul Nisporeni, or. Călărași, satele Grinăuți, Zăicani și Sofia, r-nul Drochia, r-nul Râșcani, s. Cioburciu, r-nul Ștefan Vodă, PLDM cel puțin 2 concerte electorale în s. Grățiești, mun. Chișinău și s. Vărzărești, r-nul Nisporeni. O discotecă cu caracter electoral a organizat candidatul independent Grigore Repeșciuc în or. Căușeni.

Până la momentul publicării prezentului raport, nici un concurent electoral raportase cheltuieli pentru concerte/discoteci electorale.

Alte tipuri de agitație electorală

Pe 9 iunie, în fața Palatului Republicii, simpatizanți și membri PCRМ, printre care candidatul la primar general al Primăriei mun. Chișinău Igor Dodon, în număr de cca 500 participanți, au desfășurat un miting de protest.

Pe 12 iunie, peste 200 de autoturisme au participat la parada auto – tur al municipiului Chișinău și suburbiilor în susținerea candidatului PCRМ la funcția de primar general al mun. Chișinău, Igor Dodon. Participanții aveau aplicată simbolic PCRМ pe automobile. Conform organizatorilor au fost parcurși circa 300 km.

Afișaj electoral pe transportul privat de călători a fost observat pe geamurile microbuzelor de pe rutele 102, 103, 104, 120, 160, 174 și 175, precum și autobuzul nr.28. din Chișinău. Afișajul a vizat concurenții electorali din partea PCRМ și PL.

Agitație electorală în favoarea lui Igor Dodon, candidat din partea concurentului electoral PCRМ, prin intermediul panourilor electronice amplasate pe remorcile automobilelor au fost observate în toate sectoarele din mun. Chișinău.

Noi panouri electorală în favoarea candidatului din partea concurentului electoral PL, Dorin Chirtoacă, au fost amplasate în municipiul Chișinău.

Utilizarea resurselor administrative

Conform art.47 al.6 Cod Electoral, candidații nu pot folosi mijloacele și bunurile publice (resursele administrative) în campaniile electorale, iar autoritățile/instituțiile publice și cele asimilate acestora nu pot transmite/acorda concurenților electorali bunuri publice sau alte favoruri decât pe bază de contract, în condiții de egalitate pentru toți concurenții electorali.

Observatorii Promo-LEX, au constatat în perioada de raportare cel puțin 4 noi cazuri de utilizare a resurselor administrative de către candidați. În special utilizarea resurselor administrative s-a realizat prin utilizarea în scop electoral a automobilelor de serviciu și a sediilor publice, și ședințe de serviciu transformate în întâlniri electorale.

PLDM (2 cazuri)

s. Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, 6 iunie. Aureliu Borș a utilizat biroul aflat în incinta centrului de sănătate din localitate pentru efectuarea agitației electorale în cadrul volantei. O întrunire similară cu participarea staff-ului electoral a fost organizată pe 9 iunie.

or. Leova, 8 iunie. Vlad Cernăuțan, șeful centrului medicilor de familie, fiind în relații de rudenie și coleg de partid cu Gheorghe Focșa, candidat la funcția de primar, a organizat o întâlnire cu alegătorii timp de o ora, începând cu ora 11. Pe perioada întâlnirii a fost suspendată activitatea medicilor.

PCRM (2 cazuri)

s. Coșnița, r-nul Dubăsari. Leșan Alexandru, candidat la funcția de primar, folosește automobilul primăriei cu numărul de înmatriculare DBAD894.

s. Arionești, r-nul Dondușeni. Angajații consiliului raional Victor Mititiuc (vice președintele consiliului raional), Iurie Șaragov (șeful direcției agricole raionale), Marin Rotaru (specialist principal direcției raionale finanțe), Alexandra Bibiașfili (specialist raional întreprinderi mici și mijlocii), Oleg Covali (șef al secției construcții), folosindu-se de automobilul de serviciu, marca Niva cu numărul de înmatriculare DNAH240, au desfășurat agitație electorală în favoarea candidatului PCRM la funcția de primar.

Distribuirea cadourilor electorale/coruperea alegătorilor

Conform art.38 Cod Electoral, concurenților electorali li se interzice să propună alegătorilor bani, cadouri, să distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoarele umanitare sau din alte acțiuni de binefacere.

Observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 11 cazuri noi de oferire a cadourilor către alegători.

PCRM (cel puțin 1 caz)

1. mun. Chișinău, or. Durlești. Igor Dodon, a vizitat cinci familii de sinistrați ce au suferit de pe urma inundațiilor din 13 iunie și le-a oferit în dar obiecte de primă necesitate.

PDM (cel puțin 5 cazuri)

1. mun. Chișinău, s. Grătiești, 15 iunie. La ora 20.30 în fața blocului de locuit din str. Prieteniei, nr.6, a avut loc întâlnirea alegătorilor cu Andrei Florica, candidatul la funcția de primar. Au fost prezenți peste 60 de alegători din blocurile casei respective. Candidatul a declarat că nu vine în calitate de candidat, ci ca simplu cetățean care dorește ca împreună cu locatarii să schimbe aspectul scărilor din blocurile de locuit. Florica a oferit câte 1,500 lei pentru fiecare scară. În total au fost oferite circa 10 plicuri pentru reprezentanții fiecărei scări.
- 2-3. r-nul Drochia, localitățile Palanca și Șuri. Au fost repartizate 100 și respectiv 200 pachete alimentare familiilor social vulnerabile;
4. r-nul Hâncești, s. Stolniceni. Nadejda Oancea, candidatul la funcția de primar, a repartizat pachete alimentare persoanelor din familii social-vulnerabile. Cu privire la acest caz, a fost sesizată poliția care i-a făcut observație verbală;
5. r-nul Telenești, s. Zgărdești. Tudor Claicneht, candidatul la funcția de primar, continuă să ofere alegătorilor vin pentru a-i convinge să-l voteze.

PL (cel puțin 2 cazuri)

1. r-nul Drochia, s. Sofia. Valeriu Tătaru, candidatul la funcția de primar, a împărțit alegătorilor cărți de rugăciuni.
2. În rețelele sociale au fost plasate anunțuri din partea simpatizanților PL precum că oferă transport gratuit alegătorilor/studentilor care studiază în special în România pentru a se deplasa la Chișinău și a exercita dreptul la vot la 19 iunie.

PLDM (cel puțin 1 caz)

1. r-nul Criuleni, s. Dubăsarii Vechi. În curtea bisericii a fost organizată o masă festivă la care s-au servit și băuturi alcoolice.

Candidați independenți (*cel puțin 2 cazuri*)

1. Victor Niculiță (sat. Abaclia, r-nul Basarabeasca). Candidatul a organizat în localitate competiții sportive, în cadrul cărora a oferit premii și a organizat o masă festivă în curtea casei de petreceri din localitate.
2. Grigore Repeșciuc (or. Căușeni). După o întâlnire cu alegătorii, candidatul a servit alegătorii cu înghețată și vin.

Intimidarea psihică și fizică a concurenților electorali și a alegătorilor

Observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 9 noi cazuri de intimidare, violență fizică și psihică în campania electorală.

Pe 6 și 7 iunie, în s. Măgdăcești, r-nul Criuleni, Victor Cojocar, candidatul la funcția de consilier raional din partea concurentului electoral PLDM, a intimidat rudele Verei Guzun, candidat la funcția de consilier local în s. Măgdăcești din partea concurentului electoral PL, amenințându-i pe aceștia cu aplicarea violenței fizice pentru faptul că au filmat transportarea organizată a alegătorilor la secțiile de votare din localitate.

Pe 10 iunie, în sat. Dubăsarii Vechi, r-nul Criuleni, Aureliu Borș, candidatul la funcția de consilier raional din partea concurentului electoral PLDM, l-a amenințat pe Vitalie Casian, candidat la funcția de consilier raional din partea concurentului electoral PL, cu aplicarea violenței fizice. Motivul invocat a fost faptul că staff-ul local PL nu-l susține pe Alexandru Speianu, candidat PLDM în turului II al alegerilor pentru funcția de primar al localității. Tot Borș a amenințat două surori medicale cu aplicarea forței și concedierea din funcție pentru susținerea candidatului din partea PDM.

Pe 12 iunie, în s. Tocuz, r-nul Căușeni, Simion Daranuța, candidat PLDM la funcția de primar, a aplicat violență fizică în adresa lui Efim Cibotaru, secretarul organizației raionale PCR. Poliția a pornit o anchetă pe acest caz.

Pe 12 iunie, în s. Sofia, r-nul Drochia, Ion Cristea, candidat la funcția de consilier local din partea concurentului electoral PDM, a aplicat violență fizică în adresa primarului interimar și contabilei din primăria locală. Poliția a pornit o anchetă pe acest caz.

Pe 14 iunie, în or. Hâncești, într-o cafenea din localitate, câteva persoane necunoscute i-au agresat pe Ion Fulga și Vladimir Enache, simpatizanți și agitatori PDM, acestora fiindu-le cauzate leziuni corporale. Poliția a pornit o anchetă pe acest caz.

Pe 15 iunie, în s. Mingir, r-nul Hâncești, Valeriu Lazăr, ministru al Economiei și membru PDM, a efectuat o vizită electorală în localitate. La întâlnire a dorit să participe un jurnalist de la Radio Mingir. Persoane necunoscute care asigurau paza ministrului l-au amenințat cu confiscarea echipamentului și l-au forțat să părăsească evenimentul. Cazul este cercetat de poliție.

Pe 15 iunie, în or. Rezina, Valeriu Ciorici, candidat PCR la funcția de primar, a organizat o întâlnire cu circa 60 de alegători. Concurentul electoral a îndemnat alegătorii să nu respecte Hotărârea CEC de a scoate draperia de la intrarea în cabina de vot, sfătuindu-i să solicite asigurarea cabinelor de vot cu draperia respectivă.

Huliganism electoral

Cu regret, campania electorală pentru turul II de scrutin nu a fost lipsită de cazuri de huliganism electoral. Observatorii Promo-LEX au înregistrat noi cazuri de huliganism electoral, exprimat în special prin distrugerea materialelor de agitație electorală, daune aduse imobilelor candidaților sau distrugerea unor bunuri ale acestora sau ale persoanelor afiliate lor.

În noaptea spre 12 iunie, în s. Hristici, r-nul Soroca, persoane necunoscute au aruncat cu excremente în proprietățile imobiliare (casele, șoproanele și alte acareturi) ale Elenei Bostan, candidat PL la funcția de primar. Poliția a pornit o anchetă pe acest caz.

Pe 13 iunie, în s. Antoneuca, r-nul Drochia, a fost împiedicată organizarea întâlnirii electorale a lui Oleg Grișcă, candidat PLDM la funcția de primar, prin faptul că nu a fost deschisă sala clubului din localitate. Întâlnirea s-a desfășurat în aer liber, sub ploaie.

În noaptea spre 14 iunie, în s. Izbiște, r-nul Criuleni, persoane necunoscute au tăiat anvelopele de la automobilul lui Anatolie Dobrovolschi, fost candidat independent la funcția de primar al localității. Incidentul s-a produs după ce pe 13 iunie Dobrovolschi a anunțat public susținerea candidatului PL pentru funcția de primar al localității și a făcut agitație în favoarea acestuia.

Pe 14 iunie, în incinta gării auto din or. Ungheni, persoane necunoscute au afișat poza lui Ilie Ciocan, candidat PCRM la funcția de primar, pe un butic unde se confecționează coroane pentru înmormântări.

Pe 15 iunie, în or. Glodeni, persoane necunoscute au deteriorat panoul publicitar al candidatului PLDM la funcția de primar al orașului.

Discurs de ură și agitație cu insulte

Conform art.47 Cod Electoral, cetățenii Republicii Moldova, partidele și alte organizații social-politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întâlnirilor cu alegătorii, prin intermediul mijloacelor de informare în masă, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare.

Observatorii Promo-LEX, au constatat cel puțin șase cazuri noi de utilizare publică a discursurilor care incită la ură, intoleranță socială și a limbajului vulgar. Mai mult, astfel de limbaj este pe larg utilizat de către concurenții electorali în cadrul dezbaterilor publice televizate. Situațiile respective generează efect în lanț și asupra susținătorilor în teritoriu, starea de nervozitate și tensiune fiind resimțită și în societate.

Pe 9 iunie, în fața Palatului Republicii, circa 500 de membri și simpatizanți PCRM, inclusiv Igor Dodon, candidatul PCRM la funcția de primar general al mun. Chișinău, au participat la un miting de protest, pe durata căruia au scandat lozincile „Jos Alianța!”, „Jos Lupu!”, „Jos guvernul!”, „Jos CEC!”. Participanții la miting au scandat și denigrări în adresa lui Dorin Chirtoacă, candidat PL la funcția de primar general al mun. Chișinău, și a lui Iurie Ciocan, președinte CEC.

A fost lansată pagina web anonimă www.chirtoaca.net care conține materiale denigratoare la adresa lui Dorin Chirtoacă, candidatul PL la funcția de primar general al mun. Chișinău. Articolele de pe site nu sunt semnate de nimeni.

Pe 12 iunie, în scuarul Teatrului de Operă și Balet din mun. Chișinău a fost organizat un miting de comemorare a victimelor represiunilor politice. În cadrul mitingului mai mulți vorbitori au adus critici și denigrări în adresa PCRM și a membrilor săi.

Pe 16 iunie, în mun. Chișinău, în cadrul unei conferințe de presă, Oleg Cernei, consilierul municipal ales din partea PL, a lansat critici în adresa consilierilor municipali aleși din partea PCRM, învinuindu-i că ar fi fost anterior judecați și/sau au dosare penale în curs de examinare de către organele de drept.

Pe 9 și pe 16 iunie, Igor Dodon, candidatul PCRM la funcția de primar general al mun. Chișinău, făcând uz de statutul de deputat în parlament, a înaintat în adresa Procuraturii Generale sesizări privind presupuse acte de corupție și alte ilegalități admise de Dorin Chirtoacă, candidatul PL pentru aceeași funcție. Sesizările au fost însoțite de discursuri preluate de mass-media, în care Dodon l-a învinuit pe contracandidatul său de comiterea unui șir de infracțiuni. Printre documentele prezentate drept probă, a fost anexată și o copie din Monitorul Oficial al României. Ulterior, pe 16 iunie, în urma unei expertize grafologice, Procuratura Generală a constatat că proba prezentată a fost falsificată.

Interpretarea defectuoasă a legislației electorale

Conform art.1 Cod Electoral, campania electorală se încheie la data excluderii concurentului electoral din alegeri sau în ziua votării. Codul Electoral nu reglementează explicit și în detalii situația desfășurării campaniei electorale pentru turul doi de scrutin.

Astfel, concurenții electorali ce au acces în turul doi de scrutin, nu au claritate privind momentul când pot relua campania electorală și cum are loc finanțarea campaniei pentru turul II de scrutin. Prin Hotărârea nr.284 pentru modificarea și completarea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr.84 din 15 aprilie 2011 „Cu privire la stabilirea plafonului mijloacelor financiare ce pot fi virate în fondul electoral la alegerile locale generale din 5 iunie 2011”, CEC a încercat să clarifice situația dată. Hotărârea respectivă doar concretizează că plafonul maxim al mijloacelor financiare care se permite a fi cheltuit pentru campanie este valabil pentru toată campania, inclusiv al doilea tur sau alegeri noi. Totuși, CEC nu a precizat timpul și modalitățile de redeschidere a conturilor electorale, precum și când concurenții electorali pot relua campania.

Observatorii Promo-LEX au raportat, începând cu 7 iunie, în majoritatea circumscripțiilor electorale, acțiuni de agitație electorală întreprinse de primii doi candidați pentru funcții de primar care au acumulat cele mai multe voturi în primul tur de scrutin, dar mai puțin de 50% plus un vot. Agitația a început practic după prezentarea rezultatelor preliminare și finale a alegerilor locale generale de către circumscripțiile electorale și CEC.

Aceiași confuzie a legislației electorale a făcut dificilă pregătirea logistică calitativă pentru al doilea tur de scrutin. Organele electorale nu au prevăzut în bugetul electoral și nici nu au editat invitații la vot în localitățile unde se va desfășura turul doi de scrutin sau alegeri repetate. Observatorii au raportat lipsa unor astfel de invitații în toate circumscripțiile electorale.

Pe 5 iunie, în s. Tănătari, r-ul Căușeni, Ion Cîrlig, candidatul PPCD la funcția de primar, nu a avut posibilitate să-și exercite dreptul la vot în localitatea în care candidează. Acesta s-a ciocnit cu refuzul de a i se permite să voteze, atunci când s-a prezentat la secția de votare având buletin de identitate expirat la 21 martie 2011, care nici nu avea viză de reședință sau domiciliu în localitate. Ulterior, Curtea de Apel Bender a admis contestația lui Cîrlig, invocând încălcarea dreptului la vot.

Intimidarea observatorilor și administrației electorale

Pe 5 iunie, în s. Colonița, mun. Chișinău, BESV nr.297, din cauza fluxului mare de alegători după ora 21.00, a decis prelungirea votării cu o oră, fapt despre care a informat organele electorale ierarhic superioare. În jurul orei 21.30, în secția de votare respectivă au intrat două persoane care se comportau agresiv și brutal, care discutau cu membrii organului electoral pe un ton ridicat și care insistau pe un ton agresiv ca secția de votare să fie închisă. Persoanele respective s-au prezentat drept membri ai aripii de tineret a PCRМ „Moldova Tânără” și au filmat întreg procesul. După ceva timp de aflare în incinta secției de votare, persoanele respective sau identificat drept observatori din partea organizației respective. Cele două persoane au intimidat verbal președintele BESV și membrii acestuia, precum și observatorul Promo-LEX prezent în secție. Ulterior, filmarea a fost plasată pe pagina web www.grenada.md.

La 8 iunie 2011, pe pagina web a Ministerului de Externe al Federației Ruse <http://www.mid.ru/>, a fost plasat un comentariu referitor la rezultatele preliminare ale „alegerilor generale municipale din 5 iunie din mun. Chișinău”. În comentariul respectiv, MAE al Federației Ruse pune la îndoială obiectivitatea observatorilor din cadrul Misiunii restrânse a OSCE/BIDDO, acuzându-i pe aceștia în mod deschis de tăinuire a unor presupuse evidente „fraude” electorale. Mai mult ca atât, comentariul menționat aduce acuzații și la adresa CEC precum că ar fi anunțat drept învingător un concurent electoral în dimineața zilei de 6 iunie, ulterior anunțând că va organiza al doilea tur de scrutin în municipiul Chișinău. În comentariu de două ori este evidențiază în calitate de „victimă” Igor Dodon, candidatul PCRМ la funcția de primar general al mun. Chișinău. Comentariul nu menționează în schimb nici un alt concurent electoral. MAEIE al Republicii Moldova a reacționat la acest comentariu, îndemnând autoritățile ruse să analizeze datele oficiale și nu sursele media.

Atmosfera de campanie electorală

Pe 12 iunie, la Chișinău s-a aflat în vizită John McCain, senator SUA. Potrivit propriilor spuse, dânsul a solicitat întreveneri cu toate partidele reprezentate în Parlament. Reprezentanții PCRМ au refuzat invitația de a se întâlni cu senatorul american, invocând printre altele că

aceasta ar putea avea un caracter electoral. Cu puțin timp înainte, pe 24 mai, Igor Dodon, candidatul PCRМ la funcția de primar general al mun. Chișinău a declarat că s-a întâlnit în incinta Ambasadei SUA cu șefii adjuncți ai misiunilor diplomatice acreditate în Republica Moldova. Tot pe 12 iunie, a avut loc întâlnirea dintre senatorul McCain și Dorin Chirtoacă, candidatul PL la funcția de primar general al mun. Chișinău.

Pe 14 iunie, în incinta bisericii Ciuflea din mun. Chișinău, a avut loc o întâlnire dintre Igor Dodon, candidatul PCRМ la funcția de primar general al mun. Chișinău, clerul bisericii și alți preoți din oraș. După întâlnire, reprezentanții clerului au declarat că au înaintat 10 cerințe în adresa tuturor concurenților electorali, pe care le-au discutat și cu Igor Dodon.

Înregistrarea concurenților electorali

Observatorii Promo-LEX au raportat că Anatol Lența a fost inclus în calitate de candidat la funcția de consilier local în s. Cotova din partea concurentului electoral PCRМ și în calitate de candidat PPDM pentru funcția de primar al s. Popeștii de Jos, ambele localități din r-nul Drochia. Înainte de a se înscrie în cursa electorală pentru funcția de primar al s. Popeștii de Jos, Lența a solicitat PCRМ să fie exclus din lista de concurenți electorali ai partidului respectiv. La acea dată PCRМ nu a operat modificările solicitate. Aceste modificări au fost operate abia la 16 iunie 2011 de către instanța judecătorească în timpul examinării cazurilor de recunoaștere a legalității alegerilor.

O altă situație s-a înregistrat în satul Toceni, r-nul Cantemir, Petcu Constantin, candidat la funcția de primar, finisând cursa electorală din primul tur de scrutin pe locul 2, a solicitat excluderea sa din cursa electorală fără a invoca careva motive. Instanța de judecată a acceptat cererea, incluzându-l în continuare în cursa electorală concurentul pe Serghei Beleuță, candidat din partea concurentului electoral PLDM care s-a plasat inițial pe locul trei.

E. Mass-media locală și regională

Potrivit art.64 al.7 Cod Electoral, mijloacele de informare în masă au dreptul să reflecte alegerile și să informeze publicul cu privire la toate aspectele electorale, liber de orice ingerință sau amestec din partea autorităților publice, concurenților/candidaților electorali.

În perioada imediat următoare scrutinului din 5 iunie presa locală s-a axat pe mediatizarea rezultatelor scrutinului, făcând publice rezultatele acumulate de concurenții electorali. Astfel de informații apar în publicațiile „Meleag Natal” (Briceni), „Cahul Express” (Cahul), „Est-Curier” (unde au fost publicate atât rezultatele pentru r-nul Dubăsari cât și numele candidaților care au acces în turul doi de scrutin), „Curierul de Edineț” (Edineț), „Drapelul” (Florești), „Câmpia Glodenilor” (Glodeni), „Ora Locală” (Ialoveni), „Cuvântul Liber” (Leova), „Ziarul de Nord” (Sorooca), „Impuls TV” (Șoldănești) și „Svet” (Taraclia).

De asemenea au fost publicate mai multe materiale în care candidații aleși în funcțiile publice aduc mulțumiri electoratului său. Astfel de adresări au apărut în ziarele „Observatorul de Nord” (Sorooca) din partea a 5 candidați la funcția de primar, „Glia Drochiană” (Drochia) unde sunt publicate atât adresările primarilor aleși cât și a candidaților care urmează să participe în turul doi de scrutin, „Est-Curier” (Criuleni) unde ex candidatul din partea PDM mulțumește alegătorilor pentru susținere.

O altă categorie de adresări o constituie îndemnul candidaților care au eșuat în primul tur de scrutin de a vota un anumit candidat în turul doi. Astfel la postul de televiziune „SOR TV” a fost difuzată o emisiune la care a participat fostul candidat la funcția de primar al orașului Vladimir Nicuța, făcând totalurile primului tur de scrutin a chemat toții susținătorii PDM să voteze candidatul PLDM.

Continuă să fie organizate dezbateri electorale și realizate emisiuni despre candidații care urmează să participe în turul doi de scrutin. „SOR TV” (Sorooca) difuzează în direct dezbaterile cu participarea candidaților la funcția de primar al or. Sorooca Victor Său din partea PLDM și Elena Bondarencu din partea PCRМ. Tot în emisie directă au loc dezbateri la postul „Ocnița TV

Cablu” (Ocnița). „TV Prim” (or. Glodeni) transmite un material cu genericul „Orașul Glodeni merge în turul II”, cu informație despre candidații la funcția de primar în or. Glodeni, Ion Nemerenco din partea PLDM și Iulian Bogdan din partea PCRM.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat o scădere a volumului publicității electorale în toate mijloacele mass media. În „Observatorul de Nord” (Soroca) apare publicitate pentru PLDM, în „Cuvântul Liber” (Leova) pentru PLDM, în „Cahul Express” pentru PLDM și PCRM, în „Est-Curier” (Criuleni) pentru PCRM, în „Ora Locală” (Ialoveni) pentru PLDM, în „Unghiul” (Ungheni) pentru PLDM. Ziarul „Glia Drochiană” publică materiale de agitație electorală pentru PDM, PLDM și PRM, iar ziarul „Strășeanca” (Strășeni) pentru PL.

IV. RECOMANDĂRI

Recomandările misiunii Promo-LEX sunt formulate cu bună credință și urmăresc îmbunătățirea procesului electoral. Acestea pornesc de la îngrijorările observatorilor și indică cu precădere direcția intervenției necesare, fără a dicta soluții specifice. Recomandările se adresează tuturor actorilor implicați în procesul electoral, dar în special Autorităților publice de nivel național și local, Autorităților electorale, Partidelor politice și altor potențiali concurenți electorali, precum și Organelor de drept. Efortul de monitorizare Promo-LEX, este nevoit să reitereze o serie de recomandări specificate în raportul de monitorizare precedent, precum și să formuleze unele recomandări noi.

1. Inițierea unor campanii de sensibilizare a concurenților electorali și a alegătorilor privind necesitatea unui mod de conduită calm și civilizată reciproc, în vederea evitării cazurilor de violență fizică și psihică, discursurilor ce provoacă intoleranță și ură, utilizarea metodelor ce discreditează onoarea și demnitatea persoanei;
2. Aprofundarea instruirii în domeniul legislației electorale a tuturor membrilor organelor electorale de nivelul I și II, de către specialiști, în special, în cazul modificării componenței organelor electorale și existenței unor aspecte procedurale complexe sau interpretabile;
3. Oferirea unei interpretări oficiale a alin.2 art.123 Cod Electoral a formulărilor „restricții speciale ale dreptului la vot” și „ La alegerea consiliului local și a primarului nu participă alegătorii care nu domiciliază în unitatea administrativ-teritorială respectivă” sau instituirea unor termene exacte în care pot fi operate modificări care ar exclude „migrația” artificială a alegătorilor;
4. Întocmirea listelor electorale de către un singur autor pe întreaga țară, în baza datelor deținute de Registrul de Stat al populației, în scopul perfecționării listelor electorale de bază și verificării computerizate a datelor incluse în acestea;
5. Instituirea unor standarde minime privind condițiile tehnice, amenajarea și asigurarea logistică a localurilor organelor electorale în coraport cu numărul alegătorilor incluși în listele electorale de bază, precum și graficul de activitate a organelor electorale;
6. Definirea termenilor de „cadouri electorale”, „corupere electorală”, „resurse administrative”, instituirea unui mecanism de calificare a materialelor de agitație electorală pentru evitarea camuflării cu ajutorul acestor materiale a situațiilor de corupere a alegătorilor;
7. Cercetarea de către organele competente a cazurilor în care se invocă utilizarea resurselor administrative în campanie de către concurenții electorali și persoanelor afiliate acestora, iar în caz de probare a vinovăției – sancționarea persoanelor culpabile;
8. Cercetarea de către organele competente a cazurilor în care se invocă oferirea în campanie de către concurenții electorali și sau a persoanelor afiliate acestora a banilor, cadourilor, distribuirea fără plată a bunurilor materiale, ajutoarelor umane, iar în caz de probare a vinovăției – sancționarea persoanelor culpabile;
9. Instituirea unui mecanism unic și clar de verificare de către alegători a corectitudinii înregistrării sale în listele electorale de bază, modalitatea de confirmare a verificării

respective, precum și instituirea răspunderii pentru limitarea accesului alegătorilor la verificarea listelor electorale;

10. Verificarea de către actorii care sunt în drept să înainteze candidați în organele electorale a compatibilității persoanelor desemnate cu statutul pe care urmează să-l dețină, în scopul prevenirii fluctuației cadrelor electorale;
11. Instituirea sancțiunilor pentru concurenții electorali care eșuează să declare mijloacele de susținere financiară și alte forme de susținere materială într-o publicație periodică cu acoperire națională, precum și de nereflectare a cheltuielilor efectuate în scop de campanie electorală;
12. Perfecționarea mecanismului de raportare financiară a concurenților electorali, în special în cazul alegerilor locale generale, unde concurenții sunt înregistrați de diverse organe electorale în scopul raportării exhaustive a cheltuielilor, pentru îmbunătățirea transparenței și creării condițiilor pentru creșterea încrederii alegătorilor în procesul electoral;
13. Utilizarea pe larg de către concurenții electorali a metodelor legale de luptă cu concurenții neonești, prin depunerea contestațiilor la organele abilitate, în cazul depistării unor abateri de la legislația electorală;
14. Perfecționarea mecanismului de transmitere a documentelor electorale către organele electorale ierarhic superioare sau către Judecătorii și instituirea unor sancțiuni corespunzătoare situațiilor de pierdere a documentelor electorale;
15. Perfecționarea legislației în ceea ce ține de definirea, organizarea și petrecerea campaniei electorale pentru turul doi de scrutin atât de către organele electorale cât și concurenții electorali, precum și instituirea unui mecanism strict de utilizare a mijloacelor financiare prin contul bancar "Fond Electoral" de către concurenții electorali rămași în turul doi de scrutin.
16. Simplificarea procedurilor de verificare logică a corectitudinii numărării voturilor și accentuarea atenției autorităților electorale asupra următorii doi parametri fundamentali: numărul alegătorilor care au participat la votare în raport cu numărul buletinelor de vot extrase din urnele de vot. Asigurarea logistică cu utilaje electronice a BESV care să evite comiterea erorilor provocate de factorul uman.
17. Instituirea unui mecanism clar de verificare a datelor în cazul depistării neconcordanțelor în procesele – verbale, inclusiv stabilirea exactă a cazurilor când materialele electorale nu sunt acceptate de CER-uri de la BESV sau este necesar de a renumăra buletinele de vot.